

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5 poštni predal 22. telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značajo vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 20 • Maribor, sobota, dne 17. februarja 1940 • Leto XV

Nad deset let smo brez dovoljene socialistične stranke

Dne 6. januarja 1929 so bile zaradi notranjih razmer ukinjene politične svoboščine in politične stranke. Socialistično delstvo od takrat nima legalnega političnega gibanja. Dvakrat so socialisti poizkusili ustanoviti svojo stranko, kakor so jih ustanovile nekatere druge politične skupine kljub vsem tehničnim težkočam, ki ovirajo ustanovitve strank. Ali tehnična stran ni edina težkoča. Delavski socialisti do danes brez legalne politične stranke, čeprav po našem mnenju ni nobenega stvarnega vzroka, da bi socialisti ne mogli ali ne smeli imeti svojo socialistično delavsko stranko.

V vseh teh desetih letih smo po listih čitali poročila o delovanju te ali one stranke tega ali onega gibanja bivše stranke, ki se je nemoteno vršilo. Seveda tudi socialisti nismo spali. Delovali in delali smo v mejah svojih duhovnih in agitatorijskih sil kljub vsem oviram in zaprekam. Zato naša načelnost in naša strnjjenost ni padla, ampak se je okrepila in prečistila, ojeklenila in ustalila. Nas sicer zapreke ne morejo ovirati, dasi so neprijetne.

Napravili so sporazum. Prav je. Ob ljubljajo politično svobodo. Rečemo, da je prav skrajni čas.

Mi zahtevamo svojo stranko, ker jo potrebujemo. Dokazali smo v zgodovini Jugoslavije, da smo načelno in programatično resna stranka in da hočemo s svojim gibanjem služiti načelom in s tem državljanom. Zamujanje časa ne more koristiti, o tem je prepričana že vsa javnost, kakor čitamo pogostoma v izjavah raznih politikov.

Cim je bil sporazum sklenjen, bi se moralo delati sporazumno po vsej državi, pa bi se bili lažje odpravili razni pomisleki, ki se pojavljajo proti sporazumu. Vsaka ura zamude je zamuda ugodne prilike.

Kako je naraščal v petih letih proračun dravske banovine

Znašal je v milijonih dinarjev:

1935/36	83.0
1936/37	97.6
1937/38	120.3
1938/39	130.0
1939/40	139.3

V petih letih se je proračun dravske banovine zvišal za celih 56 milijonov dinarjev ali 67 odstotkov.

Nova vlada v Bolgariji

Predsednik Bogdan Filov, dosedanj minister zunanjih zadev.

Vlada Kioseivanova v Bolgariji je odstopila. Novo vlado je sestavil prof. Bogdan Filov, ki je bil doslej prosvetni minister. Zunanji minister pa je beograjski bolgarski poslanik dr. Ivan N. Popov.

Kriza vlade je notranjepolitičnega značaja. Bolgarija more ozdraviti svoje notranje razmere samo s povratkom k demokraciji.

Možnost preosnove v francoski vladi

»Agencija Belga« javlja iz Pariza, da je računati s skorajšnjo preosnovo Daladierove vlade. Namesto Daladiera bi postal vojni minister generalissimus Gamelin ali pa general Noguès. Notranji minister naj bi postal mesto Sarraute dosedanj ministrski podpredsednik Chautemps.

Izvažajmo po načrtu!

Za eno milijardo poljedelskih pridelkov uvozimo

Mi pravimo, da smo agrarna država. Na široka usta se bahamo s to agrarnostjo. To baharijo odkriva »Jugoslovanski Lloyd« s statističnimi podatki o uvozu in izvozu agrarnih pridelkov.

Med uvozom navaja razne agrarne pridelke, ki smo jih kupili v inozemstvu za 1.257,862.000 dinarjev, ki bi jih lahko večinoma vse pridelali doma.

Med izvozom pa navaja produkte (koruzo, pšenico, svinje, goveda in koze), ki smo jih izvozili, to je prodali v inozemstvo. Za te produkte smo dobili 1.212,622.000 dinarjev.

Potemtakem znaša naš izvoz glavnih agrarnih produktov skoraj toliko kakor uvoz agrarnih pridelkov.

Vse to pomeni, da bi mi morali izvažati nekaj drugega, ne pa agrarne produkte, ki jih sami rabimo. Naša zunanja trgovina bi morala izkazovati aktivne iz druge trgovine, da bi si z njimi preskrbovali potrebno blago, ki ga doma nimamo.

Naša aktivna postavka so gozdi in rude. To blago se izvažajo. Ali izvoz sam ne more nikdar nadomestiti pametnega gospodarstva doma.

Zal sicer, da so naše južne kraje upropastili zavojevalci vseh gozdov, da se poljedelstvo ne vrši in ne neguje, ne razvija vsled opustošenja dovolj racionalno ob pobudi javnih in gospodarskih

oblasti.

To se ne godi dovolj temeljito. Puščave, ki bi se dale zasaditi in obdelovati, pričajo našo nespretnost.

Pri nas doma je potrebno po načrtu zasnovano gospodarstvo. Potrebno je pogozdovanje, melioracija zemlje in zlasti tudi organiziranje in podpiranje domače industrije, ki bo s svojim delom pokrivala življenjske potrebe našega ljudstva. Naša industrija mora sama predelovati surovine in jih šele predelane prodajati drugim državam. Surovine niso izdatna postavka v trgovini, ker imajo tudi razmeroma nizke cene.

Strahoviti krvavi boji na Karelijski ožini

trajajo že 16 dni brez prestanka.

Naval ruskih čet na utrjene finske postojanke na Karelijski ožini traja že 16 dni brez prestanka in z nezmanjšano silo.

Iz poročil je mogoče razbrati vse strahote te vojne, ki se vodi z ruske strani z uporabo najmodernejšega napadnega orožja, s strani Fincev pa z uporabo najmodernejših obrambnih sredstev.

Po ocenah strokovnjakov napada na Karelijski ožini ruska armada, ki šteje do 250.000 mož. Več kot toliko moštva se spričo ožine fronte sploh ne da uporabljati pri napadih. Rusi pošiljajo v boj proti Fincem oklopne sani, 70 ton težke tanke in metalce plamenov. Njihove napade pa pripravlja artiljerija najtežjega kalibra, ki je na enem samem odseku pri Summi (nasproti mestu Viipuri) razmeščena tako na gosto, da pride po 60 topov na en kilometer fronte, ki je dolga 10 km. Ako računamo, da odda vsak izmed teh topov v najskrajnejšem slučaju po en izstrelak na minuto, potem si lahko predstavljamo, koliko deset-tisoč granat je bilo sproženih na finske postojanke v teh 16. dneh ruske ofenzive.

Ofenzivo ruskih čet pa podpira na stotine ruskih letal, ki bombardirajo zaledje finske fronte.

Razen frontnega odseka pri Summi, ki leži ob Finskem zalivu, se razvijajo zadnje dni nič manj strahovite borbe ob reki Tajpali, t. j. na skrajnem vzhodnem delu Mannerheimove črte, ob Ladoškem jezeru. Izgleda, da je rusko armadno poveljstvo odločeno prebiti se skozi finski utrbeni pas na obeh skrajnih koncih, ob Finskem zalivu in ob Ladoškem

jezeru. Pri tej njegovi nameri mu pomaga led na Finskem zalivu in na Ladoškem jezeru, tako da morejo Rusi do neke mere tudi z boka ogroziti finski utrjeni pas.

Rusko poročilo pravi, da so ruske čete pri Summi zavzele okrog 30 finskih utrd, ob reki Tajpali pa 16. Kakšnega pomena je zavzetje teh utrd — in ali gre za predutrdbe ali ne — je težko presoditi, ker bi bilo treba poznati celoten sistem finskih utrd. Skoro gotovo so finske utrdbe zgrajene v cikcaku in več zaporednih linijah. Ako napadalec na enem mestu prodre do druge linije, se znajde v bočnem ognju obrambnih utrd prve linije, ki jih ni zavzel in v frontalnem ognju druge linije, do katere je prišel na mestu vdora.

Poročila zatrjujejo, da so ti boji zahtevali doslej na ruski strani najmanj 40.000 mrtvih in da je bojišče tako nagosto posuto z mrtveci, da morajo tanki voziti preko trupel padlih. Takih strahotnih krvavih spopadi so nam znani iz svetovne vojne na zapadnem bojišču.

Finci zatrjujejo, da Rusi doslej niso nikjer dosegli prodornega uspeha. Vendar je vprašanje časa, ako bodo mogli Finci vzdržati pred navalom neizčrpnih ruskih rezerv.

Vesti o pošiljavi angleških in francoskih čet na finsko bojišče so več ali manj pobožne želje. Vse kar pride v poštev, so prostovolci in pa pomoč v materijalu. Dokler obstojajo diplomatske zveze med Anglijo, Francijo in Sovjetsko Rusijo in se Švedska ter Norveška ne misli angažirati na Finskem, ni računati s tem, da bi se na Finskem razvila kakšna nova mednarodna fronta.

Turčija jamči za nedotakljivost Rumunije

Vojna nevarnost na bližnjem vzhodu.

Vse priprave v Turčiji in ostali prednji Aziji kažejo na vojno nevarnost okoli Črnega morja. Turški list izjavlja, da je usoda Turčije tesno povezana z Balkanom. Za Rumunijo pa jamči tudi Anglija in Francija. V Pragi izdelujejo zemljevide Madžarske in Rumunije, kar bi pomenilo, da hočejo biti pripravljeni za skrajni slučaj s potrebnimi pomočmi.

Turčija ne sme imeti vpliva na Balkanu

Po vesti iz Kodanja sta Nemčija in Rusija sklenili, da preprečita vpliv Tur-

čije na Balkan. Na drugi strani sta po isti vesti sklenili, da se med seboj vojaško podpreta, če bi Švedska in Norveška aktivno branili Finsko ali pa bi se v tem primeru razširile vojne operacije tudi na Balkan.

Ni izgledov za skorajšnji mir?

Državni tajnik združenih držav, Cordell Hull, je izjavil v budžetnem odboru ameriškega kongresa o izgledih za mir tole: »Prepričan sem, da bodo napetosti in nevarnosti trajale izredno dolgo časa«

Na zapadu nič novega

Na zapadni fronti je razmeroma zelo mirno. Mnogo se ugiba, kaj bo prinesla pomlad.

Zopet dve nemški podmornici potopljeni

Dve nemški podmornici, ki sta torpedirali tri angleške parnike, sta bili po angleških vojnih ladjah potopljeni, ena izmed njih pol ure po torpediranju parnika »Sultanova zvezda«.

Vojna je draga

Koliko stanejo topovski strelji?

Pred kratkim je imel francoski mornariški minister Campinchi v Parizu govor, v katerem je med drugim povedal, kako drago je različno orožje, ki ga uporablja francoska vojna mornarica. Ena sama mina — je dejal minister — stane 75 tisoč frankov, en sam torpedo pa 590 tisoč. Križarka tipa »Foch« izstrelji v eni minuti 60 granat, ki stanejo 72 tisoč frankov, križarka »Marseillaise« 50 granat v vrednosti 351 tisoč frankov, oklopna tipa »Dunkerque« 21 granat, ki stanejo 1 milijon 200 tisoč frankov, oklopna »Richelieu« pa izstrelji v eni minuti 24 granat, ki stanejo 2 milijona 160 tisoč frankov. Ena sama minuta je torej blazno draga!

Norveška je zgubila več mornarjev kot Francozi vojakov na zapadu

Izjava norveškega zunanjega ministra Norveški zunanji minister, socialist S. Koht, je dal dopisniku lista »Corriere della Sera« daljšo izjavo, v kateri pravi, da Norveška izredno mnogo trpi radi pomorske vojne. Norveška je na morju dozdaj zgubila več ljudi, kot je padlo Francozov na zapadni fronti. V sedanjem konfliktu med evropskimi velesilami bo ohranila Norveška popolno nevtralnost, to velja tudi za finko-ruski spor. Minister je zaključil svojo izjavo z zatrdilom, da se Norveška trenutno ne čuti ogrožena po Rusiji.

Milijon delavcev iz Poljske v Nemčijo

»Exchange Telegraph« poroča, da bo prišlo spomladi milijon delavcev iz Poljske v Nemčijo, ki bodo nadomestili nemške delavce, ki so v vojni. Zdaj že dela 350 tisoč poljskih ujetnikov v raznih krajih Nemčije.

Razplet vojne še — nelasen

Italija čaka na ugoden čas.

Diplomati se bore za mir. Vsi pravijo tako. Eni zagovarjajo status quo v smislu verzajškega miru po svetovni vojni, eni pa povdarjajo, da je verzajski mir povzročil mnogo krivic, ki onemogočajo sodelovanje evropskih narodov v mirnem sožitju.

Verzajski mir, ki so ga formulirale Anglija, Francija, Italija in Zedinjene države, je nedvomno zakrivil mnogo nesoglasij, ker ga je narekoval imperializem zmagovalcev. S tem mirom se čutijo oškodovane države, ki še obstojajo in so bile prizadete. To je povsem naravna logika kapitalističnih držav in kapitalističnega sistema. To je stara resnica, ker človeštvo še ni prišlo do spoznanja, da bi narodi tudi neoziraje se na državne politične meje, lahko mirno in sporazumno urejevali svoje gospodarske in politične odnose med seboj.

Tega spoznanja še ni. Imperializem še ni izumrl. Zato imamo zopet vojno.

Male države so v sedanji vojni proglasile svojo nevtralnost. Ves Balkan in

mного drugih držav se ne želi zaplesti v vojno, ker vedo, da jim vojna more prinesiti mnogo trpljenja in veliko negotovost, kakšne bodo posledice.

Toda kaj pomaže vse to, ako pa se sosed ne ozira na nevtralnost in želje malih držav.

Zanimivo je stališče italijanskega tiska. Ves italijanski tisk povdarja, da se morajo krivice verzajškega miru odpraviti in popraviti. Ali bo Italija posegla v vojno, se bo šele pokazalo, ker za njeno akcijo še ni ugoden čas, kakor trdi italijanski tisk, ki še vedno povdarja povezanost Italije z Nemčijo, oz. Mussolinija in Hitlerja ter napada Francijo in Anglijo. Računa se s tem, da sta Anglija in Francija pripravljeni za vsako ceno ohraniti mir na Sredozemskem morju in na Alpah. Italijanske zahteve napram Franciji pa so znane. Znana pa je tudi izjava zunanega ministra grofa Ciana, da bo Italija pripravljena na vojno šele čez tri leta, Nemčija pa, da je vojno pričela pet let prej.

Razno

Koliko je ljudsko-šolskega učiteljstva v Sloveniji. Ljudsko-šolskega učiteljstva je v Sloveniji 4332, in sicer učiteljev 1509, učiteljic 2823. Manjka pa še 288 oddelkovnih učiteljev.

Število šolskih otrok. V ljudskih šolah je bilo v Sloveniji ob začetku šolskega leta 1935/36 otrok, in sicer 93.222 učencev in 92.602 učenek. V šolo pa ni vpisanih še 907 otrok.

Šolstvo v Sloveniji. V dravski banovini je 871 šol (3 več kakor lani), 55 otroških vrtcev in 21 otroških zavetišč. Vse to ljudsko šolstvo ima 2823 učilnic, manjka jih pa še 1312 in se mora zaradi tega vršiti menjalni pouk.

Meščansko šolstvo v Sloveniji. Meščanskih šol imamo v Sloveniji 43 državnih in 8 privatnih. Na vseh teh šolah je 9182 učencev in učenek, in sicer 4834 učencev in 4348 učenek. Na teh šolah, ki imajo letos okoli 177 učencev manj kakor lani, je 43 upraviteljev, 190 učiteljev, 29 absolventov filozofov, 18 honorarnih učiteljev filozofov, 88 ljudsko-šolskih učiteljev, 13 učiteljic ženskih ročnih del in 19 honorarnih strokovnih učiteljev. Letos je bilo nastavljenih še 19 absolventov višjih pedagoških šol. Na teh šolah je 419 učiteljev in učiteljic, manjka jih še okoli 60.

Popolno medicinsko fakulteto v Ljubljani so zahtevali na zadnjem zasedanju banskega sveta nekateri banovinski svetniki.

Zdravniški pripravniki v bolnišnicah bodo od slej prejeli po uredbi ministra socialne politike honorar v znesku din 1200 mesečno. V slučaju, ako dobivajo hrano in stanovanje v bolnišnicah ali sanatorijih, se jim lahko odtrga znesek din 500.

Zločinca Haceta iščejo po Savinjski dolini. Dne 12. februarja sta zasledovala dva orožnika nekega neznanca, ki je ukradel kolo in se odpeljal. Zalotila sta ga v hiši pekarskega mojstra Glušiča v Sp. Hudinji, v stanovanju dveh krošnjarijev. Orožniksi podnarednik Meden je hotel neznanca aretirati. Ta je ugasnil svečo in v temi ustrelil orožnika, nato pa zbežal. Za morilec je streljal orožnik Mauko, pa ga je samo ranil. Ugotovili so, da je morilec znan zločinca Haca. Sedaj ga zasledujejo po vsej Savinjski dolini. Haca ima najbrž več pomagancev in takih, ki ga skrivajo. Zlasti sumijo, da ima za seboj ženski svet, ker je prikupne znanosti.

Skozi okno je bil ustreljen trgovec Franc Prodnik iz Siahovice pri Kamniku.

Mleko lep vir dohodkov narodnega gospodarstva. Prodaja mleka v Sloveniji donša letno 260 milijonov dinarjev ali 5 odstotkov vseh dohodkov narodnega gospodarstva v banovini.

Bat'a — uvoz in izvoz čevljev. Leta 1931. je bilo uvožene obutve v našo državo za din 77.793.000. V letu 1940., tako računajo, bo izvoz obutve prekorajl prejšnji uvoz ter utegne znašati vrednost okoli 80 milijonov dinarjev. Izvoz oskrbuje večinoma Bat'a v Borovem, ki izvažajo svoje blago v severno Ameriko, Irak, Sirijo, Palestino, Egipet, Sudan, Alžir itd.

Iz Češke

Nov režim na praški občini. ČTK poroča pod gornjim naslovom: »V sredo se je vršil v mestni posvetovalnici starega magistrata, okrašen s sliko fuhrerja, apel (zbor) nemških magistratnih uslužbencev, voditelju stranke ing. Hoessu je bilo predstavljenih 62 nemških mož in 9 žen. Bilo je poudarjeno, da je bil še pred letom županov namestnik dr. Pflitzner s par sodelavci edini Nemec na magistratu in v vsej mestni upravi. Zvišanje števila nemških uslužbencev na 71 je dokaz velikega napredka in ozkega sodelovanja med mestom in NSDAP (nemško nacistično stranko).

Uredba o uporabi mila. V uradnem listu protektorata Češe in Morave je urejena uporaba mila za bodoče mesece. Milo za britje smejo dobivati samo moški od 17. leta naprej, na odrezek karte »Milo za britje II« in sicer kos brivskega mila ali 1 tubo kreme v običajni velikosti za čas 5 mesecev. Sicer sme dobiti vsak državljan za čas od 1. februarja do 15. marca, torej za dobo 6 tednov, 125 g mila za domačo uporabo, ali 250 g milnega praška, ali 400 g peščenege mila, ali 500 g pralnega praška. Na posebne listke se bo dobivalo milo za otroke in sicer na odrezek »V« za 6 tednov 100 g toaletnega mila ali 250 g milnega praška. Le bolniki lahko dobe na odrezek »Za bolne V« v 6 tednih največ 200 g umivalnega mila, ali 250 g praška.

Jedilni list brez karte. Češki listi prinašajo zadnji čas redno »Jedilni list brez karte« z označbo jedil, za katere ni treba oddajati odrezkov prehranjevalnih kart. Za tekoči teden pripravljajo med drugim za večerjo: svinjske parčke z mešano rižoto, mešano zelenjavo, hrenovko z zeljem, krompirjev guljaš s salamo itd.

Zakona o tisku ne bo

Pravosodni minister dr. Laza Marković je izjavil v Novem Sadu, da novega tiskovnega zakona ne bo, ker je proti temu tudi dr. Maček, »dokler trajajo sedanje razmere«. Pač pa je dr. Marković za to, da se naj uvede liberalnejši postopek v sedanjem tiskovnem režimu.

Nesoglasja v Demokratiški stranki. Demokratiška stranka, ki ima med meščanskimi strankami največ zaslug za populariziranje ideje sporazuma med Srbi in Hrvati, se je do neke mere ogradila od tega sporazuma, ker ga je dr. Maček sklenil izven okvira dogovora, kakor ga je formulirala združena opozicija dne 8. oktobra 1937. Združena opozicija z dr. Mačkom je tedaj postavila zahtevo, da je predpogoj za sporazum demokratična koncentracijska vlada, nato volitve in potem sklicanje neke vrste ustavotvorne skupščine, ki naj bi sklenila preureditev države, z edinim prihrankom, da se prizna monarhija in dinastija Karađorđevićev. Med tem ko večina prvakov Demokratiške stranke, z Davidovičem na čelu odkrito nastopa proti politiki dr. Mačka, so nekateri v njenih vrstah za to, da se prizna nastalo stanje in nadaljuje rešitev hrvatskega vprašanja v obliki kakor sta ga dogovorila predsednik vlade Cvetković in predsednik HSS dr. Maček. Spor med tema dvema naziranjima v Demokratiški stranki je dozorel tako daleč, da je viden prvak stranke Dragoljub Milovanović izstopil iz stranke, njegovega sodelavca dr. Dragomira Ikončiča pa je glavni odbor izključil. »Hrvatski dnevnik« se zavzema za izključenega in odstopeniškega ter pravi, da Demokratiška stranka reže glave svojih najboljših ljudi, ki so v resnici bili delavni. S tem izgublja stranka kader svojih pobornikov, kateri edini so razvijali živahno aktivno delovanje. Ostali demokratiški prvaki pripadajo vrstam inteligence, toda so veliko prekomodni, da bi hodili na shode in držali stik z narodom. Ravno ta demokratiška inteligenca je tudi bila, ki se je zavzela za vso odločnost za uvedbo nosilcev list po okrožjih, ker ve, da bi jih v srezili, kamor nihče izmed njih ne prihaja in kjer jih tudi nihče ne pozna. Volilci ne hoteli kandidirati. Nadalje prorokuje »Hrvatski dnevnik« slab uspeh in še bolj črno bodočnost Demokratiški stranki v Srbiji, ako bo šla naprej po tem potu in jo bo presenetilo združenje radikalov v eno stranko, tedaj bodo Davidovič, Gol. Vlačić in Božo Marković ostali sami.

Nezadostne plače nameščencev. Za nameščence kakor za delavce so določene neke minimalne plače. Ban je v svojem ekspozitu rekel, da ima 45 odst. občinskih nameščencev in 60 odst. odvetniških in notarskih nameščencev plače pod določeno višino. — Nameščensko vprašanje je torej še bolj kritično kakor delavsko, ali nameščenci ne potrebujejo dobre organizacije.

Svobodno politično organizacijo zahtevalo Nemci, kakor poroča časopis »Deutsche Nachrichten«, v naši državi.

Pred povišanjem železniških tarif. Zaradi splošnih povišanj cen, mora tudi železnica plačevati premog 15 odst. dražje. Rudniški lastniki so prvotno hoteli zvišati cene za 50

odst. Železnice so že jeseni zvišale vozne tarife, sedaj jih bodo zopet.

Bolgarska manjšina v Dobrudži bo dobila manjšinske srednje šole. Manjšinske šole bodo dobili tudi Bolgari, ki so naseljeni v romunski Besarabiji. Splošno se smatra, da so to prvi uspehi pomirjevalne politike med Romunijo in Bolgarijo, izza konference držav Balkanske zveze v Beogradu.

Radi potopitve parnika »Burgesvika« je nastalo na Holandskem silno ogorčenje. Časopisje zahteva, da naj vlada vložiti v Berlinu najstrožji protest.

Prostovoljce za Finsko so pričeli zbirati na Angleškem. Javi se lahko vsak angleški državljani, ki je dopolnil 27. leto in še ni bil poklican v angleško armado. Tako je izjavila vlada na seji parlamenta, kateri je prisostvoval v diplomatski loži tudi sovjetski poslanik Majski.

Komunisti na Švedskem. Švedske oblasti so izvedle preiskave v komunističnih organizacijah, ki pa niso zelo številne. Vlada poroča, da so ugotovili, da so švedski komunisti prejeli zlasti zadnje čase prav znatne denarne podpore iz Moskve. V kolikor je delovanje komunistov naperjeno proti varnosti Švedske, bo stavljeno pod paragraf, komunistična stranka pa ne bo prepovedana.

Mehika in vojna Rusije proti Finski. Mehikanski parlament je sprejel resolucijo, ki pravi, da je v finko-ruski vojni Rusija napadla Finsko. Po sprejetju resolucije je prišel v razpravo predlog o razpustu komunistične stranke. V debati so povdarjali govorniki, da je Litvinov izredno povečal ugled Rusije v mednarodni politiki kot zunanji minister, ker se je izrekel za svobodo in samoodlobo malih narodov ter tudi v Ženevi vodil protimperialistično politiko. Zavedal se je, da more Rusija graditi svojo notranjost v miru, ker s tem ne zbujajo nasprotstev v mednarodni politiki, ki se lahko izpremenijo v organiziran odpor proti njej in njenim načelom. Vojna proti Finski je pa izzvala v mednarodni politiki odpor proti sedanji politiki zunanega komisarja Molotova. — Mehika se je do nedavna štela med najožje simpatizerje Sovjetske Rusije.

Turški novinarji v Franciji. Več turških novinarjev se nahaja v Franciji in so si ob tej priliki ogledali tudi Maginotovo linijo.

Plače delavcev, ki so v Angliji zaposleni v ladjedelnicah, so se zvišale za vsakega delavca za 5 šilingov na teden (1 shilling = din 20).

Poseben davek na cerkvene sveče v Porenju. Davčne oblasti v Kölnu so izdale poseben odlok, po katerem morajo plačevati vse cerkvene uprave v Porenju poseben davek na cerkvene sveče in olje za večno luč. (»Republikaner«).

2½ in 3½ leta za poslušanje radia. DNB. Izredno sodišče v Mannheimu je obsodilo 49-letnega Julija Kaiserja iz Weylena na 2 in pol leta robije ter na zgubo častnih državljanskih pravic na 2 leti radi poslušanja inozemskega radia. — Izredno sodišče v Salzburgu je obsodilo 38-letnega Josefa Siegela iz Obertruma pri Salzburgu radi poslušanja tujega radia na 3 in pol leta robije. Siegel je hotel pregovoriti tudi dva kmeta, da bi poslušala to sovražno oddajo, toda brez uspeha.

Nove bombnike, ki letijo s hitrostjo 500 km na uro, so se dni izdelali in preskusili v San Diegu v Kaliforniji.

Zane Grey:

70

Mož iz gozda

Dale se je pognal po bregu navzdol. Helen je jezdila po njegovi sledi; četudi je naravnost divjala za njim, da je čutila, kako so se ji lasje jezili od strahu, je vendarle ugotovila, da postaja razdalja med njima vedno večja. Parkrat je spodrsnil konj par metrov daleč na zadnjih nogah, v takih trenutkih je potegnila noge iz stremen, da bi se ne zvalil na njo, ako bi bil padel. Pustila je, da si je sam izbral pot, med tem ko je uprla svoj pogled na Daleja in potem še dalje naprej, v upanju, da bo opazila Bo. Nazadnje je bila njena pazljivost poplačana. Globoko doli na neki gozdni terasi je opazila blesk sive dlake mustanga in svetel sij Bojinih las. Srce v prsih se ji je napelo. Skoro bo Dale prehitil njeno sestro in se postavil med njo in nevarnostjo. In v tem trenutku, četudi se takrat tega ni zavedla, se je polastila njene duha čudovita sprememba. Vsa bojazen je izginila iz nje.

Goreče, nepojmljivo navdušenje se jo je polastilo. Ko je naposled v veliki daljavi pred seboj opazila dirjati Bo in je videla, kako zelo priganja malega mustanga, kot še nikoli poprej, jo je obšlo blazno hotenje, da bi jo došla in prekosila pri tem neverjetno divjem podvigu ter njej in Daleju pokazala, kaj v resnici spi v globinah Helen Raynerjeve.

V bobnečem diru je Helenin konj naglo premeril precej široko jaso in skoro tudi dosegel parobek gozda. Tu je morala Helen napeti vse svoje sile, da ga

je pripravila do tega, da je nekoliko zmanjšal svoj siloviti dir, preskakujoč pri tem na tleh ležeča debela podrtih drevih in pritlikave borovce. Helen je izgubila Bo izpred oči. Uvidela je, da bo morala uporabiti vso svojo bistroumnost, ako hoče, da se ne bo zgubila. Morala je jeziti po sledi in na nekaterih mestih je bilo zelo težavno opaziti sled raz konja.

Tako je prijezdila do pobočja drugega hriba in se znašla na robu nekega canona. Globoko spodaj je slišala Dalejeve jasne klice. Bo mu je odgovarjala in njen visok, kričavi glas, v katerem je zvenela divja radost, je šel človeku skozi ušesa. Iz globine pa je bilo različno čuti tudi odmev boja med psom in medvedom.

Helen je znova zgubila Dalejevo in Bojino sled. Pobočje je izgledalo nepreahodno. Jahala je ob robu doline nazaj v smeri, odkoder je prišla, potem je zopet okrenila in se vrnila komadič poti. Nazadnje je našla neko mesto, kjer so bila tla na malih terasah globoko razkopana od konjskih kopit. Helenin konj se je očitno bal delati take skoke. Ko ga je naposled nagnala, da je pričel stopati po sledi, je zdrknila v sedlu naprej, konju za vrat; bilo je kot da bi jahala čez navpično steno v globel. Cim več je bilo zaprek, tem bolj blazno drzna je postajala ta divja gonja za Helen in tem bolj je glodal v nji nek čuden občutek. Še enkrat je pasji lajež in rjovenje medveda spravilo konja iz ravnotežja, da se je obnašal kot pravi demon. Hrzel je od divje ključovalnosti in bil s prednjima nogama po zraku. Potem je oprt na zadnji nogi drsel po strmih, mehkih pobočjih in si utiral pot v dolino, skozi gosto grmičevje, mlad, gosto zaraščen gozd in po drčah, pred njim pa so se rušile cele lavine

kamenja in suhe zemlje, da se je kar kadilo. Na nekem pobočju je omahnil, toda vjel se je v vejevju pritlikavih, gosto rastočih trepetljik, tako da je zopet dobil ravnotežje in se oprl na zadnji del telesa vidni na noge. Bojni krik je zamrl, toda Dalejevi vzpodbujajoči klici so še vedno udarjali Helen na uho in se razlegali v vzdušju, v katerem je močno vonjalo po borovcih.

Predno se je Helen sploh zavedla, se je znašla na vznožju pobočja, v ozkem canonu, polnem skalovja in drevih, in nežno žuborenje tekoče vode ji je polnilo ušesa. Vseposvoda je bilo videti sledove korakov; ko je prišla na prvo bolj odprto mesto, je videla popolnoma različno, kod se je medved mravljinčar pogljal z nekega peščenege pomola v vodo. Tod se je spoprijel s Pedrom. Sledovi tega boja so bili dobro vidni. Helen je gledala sled njegovih ogromnih tac, ki je bila še vlažna od vode in je vodila po nasprotnem bregu navzgor.

Potem je Helen podila konja še enkrat v drznem in krasnem diru ob reki navzdol. Na ravnici je bil konj, kot bi si ga človek ne mogel boljšega želeli. Na nekem mestu je z enim samim skokom gladko preskočil reko. Pri vsakem skoku, na vsakem ovinku se je Helen nadejala, da bo trčila ob Daleja in Bo. ki bosta stala medvedu nasproti. Morala je konja nekoliko brzdati, da se je lahko prerila med drevesi in skalami. Cisto nepričakovano je na vsem lepem trčila ob Daleja in Bo ter zasopljenege Pedra. Konj je sunkoma obstal in kot v odgovor na rezget ostalih dveh konj še sam zarezgetal.

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

KRANJ

60 let obstoja gasilnega društva. Zadnji občinski zbor Gasilske čete se je vršil v znamenju 60 letnice obstoja gasilnega društva. Za predsednika je bil ponovno izvoljen g. Mavrilj Mayr, ki je prevzel to mesto pod pogojem, da občina gasilsko četo v naprej polji podpira. Gasilska četa se je pritožila pri občini, ker je dovolila tudi obrtnikom tombolo na trgu, kar je po mnenju gasilcev škodovalo zadnji gasilski tomboli, pri kateri so prireditelji imeli okrog 20.000 din zgube. (Mi smo že takrat omenili, kako se v časopisih pretirava poročanje glede udeležbe na tomboli, ko se je pisalo, da se je tombole udeležilo 12.000 ljudi, dočim je bilo po naši presoji največ 8000 ljudi. Ta zguba pa je najboljši dokaz, da smo mi cenili prav, kajti zguba bi bila sicer nemogoča, ako bi bili imeli prav tisti, ki so pretiravali. Op. dop.). Sklenjeno je bilo, da gasilci v bodoče ne bodo več prirejali tombol, ako bo občina dovolila tombolo na trgu še kakemu drugemu društvu. Gasilci so v zadnjem letu stopili v akcijo pri devetih požarih, med temi pri dveh v mestu in pri sedmih v okolici. Skupna škoda teh požarov je bila ocenjena na 679.000 din plus 62.000 din, ki je nastala vsled gašenja z vodo. Obvarovana škoda na gorečih objektih pa znaša okrog 3,5 milijonov din. Sanitetni oddelek je interveniral z rešilnim avtom v 149. primerih. Gasilska četa se pripravlja na gradnjo »Gasilskega doma«, za katerega ima že kupljeno zemljišče. Zeleti je, da se ta načrt kmalu uresniči, ker je novi gasilski dom v Kranju že res nujno potreben.

GUŠTANJ

O delavski zaščiti v vojnem času bo predaval v nedeljo, dne 18. februarja t. l. ob 9. uri v »Sokolskem domu« s. dr. Avgust Reisman iz Maribora. Vsak sodrug agitiraj, da bo z ozirom na važnost predavanja udeležba res številna.

Kako se braniš z organizacijo in časopisom v teh časih? To vprašanje zanima dan na dan predvsem delavsko ženo, ki mora shajati z možjevo mezdo kljub zvišanem cenam živil, kuriva, obleke in vsega, kar rabi delavska družina. O tem vprašanju bo govoril v nedeljo ob 9. uri v »Sokolskem domu« urednik »Delavske Politike« s. Viktor Eržen. Pričakuje se, da bodo to pot prišle na predavanje tudi naše sodelavke, zlasti pa vse delavke in delavska mladina, da bo videla, kakšna je borba starišev v današnjih težkih razmerah. Vabimo sodelavce, da prevzamemo vsled tega one agitacijo in skrb za sloves zavednosti delavstva v Guštanju.

PREVALJE

Gremo v Guštanj! Skoro povsod se je že vživela lepa lastnost solidarnosti delavstva tudi v tem, da obiskujejo sosedo, kadar imajo kako zborovanje, igro ali predavanje. V tem ravno se kaže zavest skupnosti: eden za vse, vsi za enega. Pa tudi to je treba upoštevati, da nam manjka predavateljev, ki bi nas mogli stalno obiskovati, kakor si to lahko privoščijo nasprotniki. Delavstvo iz papirnice in tudi drugi naši ljudje, bodo zato v nedeljo 18. t. m. z ozirom na kršno zimsko pot obiskali predavanje v Guštanju, ki bo ob 9. uri v »Sokolskem domu«. Nikomur ne bo žal, da bo užil med svojimi prijatelji uro.

ŠT. ILJ POD TURJAKOM

»Malomeščani«. Lansko leto smo imeli otvoritev »Prosvetnega doma«. Pri tisti priliki je nastopilo več govornikov. Najbolj zanimiv med njimi je bil tisti, ki je poudarjal pomen malomeščanstva, h kateremu se najbrž prištevajo on in njegovi. Govornik je bil iz Slovenjgradca. Po našem mnenju tvorijo večino v Slovenjgradu ne malomeščani-purgariji, ampak delavci in kmetje. Kaj le bodo rekli ti k temu, da se jih po svetu predstavlja kot malomeščane. V Mislinski dolini menda ne bo nikogar, ki bi se hotel zapisati med malomeščane, med katere jih je vabil tisti govornik. Mnogo jih je sicer, ki se še ne zavedajo kam spadajo, dejansko pa vsekakor v vrste delavskega razreda.

PTUJ

Prireditel »Vzajemnosti«. Prva prireditel igre »Ljubezen in ljubosumnost« je v nedeljo lepo uspela. Občinstvo je napolnilo dvorano ter so želi igralci obilo aplavza. Naravno je bil podan višji državni pravdnik, enako Ocvirkova in kneginje. Posebno je ugajal doktor Koketno z ženo Agato in Karabidažek. Tudi ostali so dobro rešili svoje vloge, čeprav bi bilo tu in tam želeti več uglasjenosti. Sicer pa gre igralcem vso priznanje za trud, enako tudi sodelujočemu tamburaškemu odseku. Upamo, da bodo vrli diletanti z vnueno nadaljevali in se nam spet kmalu predstavili z novo igro.

Delavska mladina, ki ima veselje do odra, se vabi, da se prihodnji četrtek ob 20. uri udeležijo seje dramatičnega odseka, ker se bodo razdelile nove vloge. Družnost!

Prireditel v gledališču. Žiškova igralska skupina nastopi v torek, dne 20. t. m. ob 20. uri s premiero »Beneški trojčki«. Je to originalen zapis italijanske komedije del'Arte. — Pridite!

Zahvala. Podpisana se najlepše zahvaljujem onim članom SDSZ in »Vzajemnosti«, kakor tudi železničarjem in drugim, ki so mi, uvidevajoč moj položaj (bila sem deložirana in en mesec brez stanovanja), poklonili znesek din 157.— ter s tem omogočili, da sem si najela zasilno stanovanje. V Ptuj, dne 11. II. 1940. Ana Vogrinec, s. r.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost

LJUBLJANA

Zdravstveni dom. Ljubljanski mestni fizikat je sprožil misel, da bi se v Ljubljani zgradil mestni zdravstveni dom. V tem domu bi bile nastavljene zdravstvene in socialne ustanove občine. Zgradba takega doma je res potrebna.

MARIBOR

Nad 10.000 volilcev je po najnovejših podatkih oz. volilnih imenikih v našem mestu. Stevilo volilnih upravičencev je v povojni dobi precej naraslo, dasi bi se to število lahko še zaenkrat povečalo, če bi bili svoječasno izvedli tudi v Mariboru priključitev okoliških občin, kakor se je to izvršilo po vseh drugih mestih v Sloveniji. Studenci in Pobrežje, ki sta takorekoč sestavni del mesta sta samostojni občini, ki štejeta vsaka že nad 10.000 prebivalcev, kateri bodo pa pri bodočih državnoborskih volitvah po sedanjem osnutku volilnega zakona volili s prevajalskim, slovenjgraškim in gornjegraškim okrajem, dočim bodo volilci iz mesta volili skutočno z volilci ptujskega, murskosoboškega, lendavskega in ljubljanskega okraja.

Obrtniki protestirajo proti ukinitvi združenj. Kakor smo že poročali, je zbornica za trgovino, obrt in industrijo odredila, da se razpuste nekatera obrtniška združenja, kar je povzročilo ogromno razburjenje med vsemi obrtniki. To razburjenje je razumljivo, ker so obrtniška združenja pekov in drugih strok obstojala že desetletja in so bila ustanovljena z namenom, da varujejo interese v teh združenjih včlanjenih obrtnikov. Da bi lahko zavzeli mariborski obrtniki stališče do tega vprašanja, je v sredo, dne 14. t. m. Slovensko obrtno društvo sklicalo sestanek, ki je bil jako dobro obiskan in na katerem so vsi obrtniki odločno odklonili namero zbornice TOI glede ukinitve strokovnih združenj. Menda zbornica TOI ne bo mogla prezreti enotne zahteve vseh prizadetih obrtnikov, ki si ne dajo vzeti svojih strokovnih združenj in pravice, ki so si jih je že zdavnaj pridobili.

Na mariborskem trgu so sedaj po poročilu mestnega tržnega nadzornika te-le cene: Meso: teletina 6 do 12, svinjsko meso s kostmi 10 do 12, svinjsko meso izluščeno 13 do 14, riba 16 do 17, zajec 13 do 14, salo 15 do 16, slanina 14 do 15, pljuča s srcem 7 do 8, jetrica 8 do 10, rebra 10 do 12, glava z jezikom 5 do 7, ledvice kom. 2 do 3, noge kom. 1 do 2 din. Zelenjava: krompir merica po 10 do 12, čebula 2,50 do 3,50, česen 8 do 10, kisljo zelje 4 do 4,50, repa kom. 0,25 do 0,50, kislja repa 2, karfiola kom. 1 do 2, kg 8 do 10, hren 7 do 9, zelena kom. 0,50 do 3, endivija 0,50 do 3, kg 10 do 12, kup motovilca 1 din, kup radiča 1 din, kg radiča 15, kup špinaca 1 din. Sadje: jabolka 3 do 8, hruške 5 do 8, suhe slive 6 do 10, celi orehi 7 do 8, luščeni orehi 24 do 28, limone 0,50 do 1, pomaranče 1 do 3,50. Žito: pšenica 2 din liter, rž in ječmen 1,75, koruza 1,50 do 2, oves 1, prosa 2, ajda 1,25, proseno pšeno 4, ajdovo pšeno 4 do 5 din za liter. Pižol prodajajo liter po 5 do 6 din. Ribji trg: karpi 12, belice 8, ščuke 18, morske ribe 10 do 36, Mlečni izdelki: smetana 10 do 15, mleko 2 do 2,50, surovo maslo 30 do 32, čajno maslo 36, kuhano maslo 32 do 36, domači sir 8 do 10 din. Perutninski trg: kokoši, ki jih je bilo na sobotnem trgu 317, so prodajali po 20 do 32, par piščancev po 25 do 65, purane po 45 do 65, domače zajce po 10 do 20 din. Krme pa sploh ni bilo na prodaj.

Silen mraz je nastal v noči od srede na četrtek v našem mestu. Živo srebro je zdrknilo na —28,3°C in je temperatura padla še za eno stopinjo nižje, kakor pred 11. leti, ko je znašala v najhlujšem mrazu 27°C pod ničlo. V jutranjih urah je ležala nad mestom gosta megla in je bilo vse v ivju.

Prijave sezonskih delavcev za Francijo. — V Prekmurju se je zadnje dni mudil zastopnik Francije, ki je sprejemal prijave poljskih delavcev za delo v Franciji. Baje se je doslej prijavilo že nad 15.000 poljskih delavcev in delavk, ki bodo na spomlad odpotovali na delo v Francijo.

Vlaki iz Avstrije imajo zadnje čase hude zamude, dasi prihajajo domala brez potnikov. Nek osebnih vlakov je imel kar 2 uri zamude, brzovlak pa nekaj nad eno uro.

Brezplačna pilotska šola. Razpisan je natečaj za sprejem učencev v dvomeščni pilotski tečaj za dijake, ki so dovršili najmanj 6 razredov srednje ali temu odgovarjajoče šole in niso mlajši od 18 a ne starejši od 28 let. Tečaj je popolnoma brezplačen. Vsa navodila v mestnem vojaškem uradu.

Mariborsko gledališče. Petek, 16. febr., zaprto. Sobota, 17. febr. ob 20. uri: »Cigan baron«. Red B. Nedelja, 18. febr. ob 15. uri: »Zaroka na Jadranu«. ob 20. uri »Konto X«. Znižane cene.

SV. PAVEL PRI PREBOLDU

PROSVETNA PRIREDITEV

Podružnica SDSZ priredi v nedeljo, dne 18. februarja t. l. ob pol. 3. uri popoldan v »Zadružnem domu« prosvetno prireditev s temle sporedom: 1. Nagovor o pomenu kulturne in strokovne organizacije za delavstvo (sodr. Pečnik Anton). 2. »Delavski pozdrav«. Poje pevski zbor. 3. »Dve koračnici«. (Fanfara). 4. »Vzbujenje duhov«. »Ljubica vstani«. (Pevski zbor). 5. Predavanje s. Svetka Andreja o »Pomenu nafte v preteklosti in sedanjosti«. 6. »Slava delu«. (Pevski zbor). 7. Valček in koračnica. (Fanfara). Sodelujeta fanfarski odsek »Vzajemnosti« iz Celja in pevski odsek »Vzajemnosti« iz Zabukovce. K obilni udeležbi vljudno vabimo vse, ki žele tej prosvetni pri-

ker Ljubljana nima primernih prostorov. Če se dom zgradi, bosta vsaj zdravstvo in socialno skrbstvo pod eno streho in v primerno urejenih prostorih.

Pevsko društvo pekovskih pomočnikov sklicuje za v soboto, dne 17. t. m. s začetkom ob 19. uri svoj redni letni občni zbor, ki se bo vršil v dvorani gostilne »Zlati konj«. Vetrinjska ulica 4 z običajnim dnevnim redom. Po izčrpanem dnevnem redu prosta zabava. Redni in podporni člani društva se vljudno vabijo, da se zbora v čim večjem številu udeležijo. — Odbor.

Občni zbor »Vzajemnosti« se bo vršil v torek, dne 20. februarja t. l. ob pol. 20. uri v dvorani »Delavske zbornice« z dnevnim redom: 1. Poročila, 2. volitev novega odbora in nadzorstva, 3. bodoče delo in smernice ter 4. razno. — Vsi člani so vabljani, da se občnega zbora udeležijo. Odbor.

Občni zbor Zveze oblačilnih delavcev v Mariboru. V nedeljo, dne 18. februarja t. l. z začetkom ob 9. uri dopoldne se bo vršil v prostorih Delavske zbornice, II. nadstropje redni letni občni zbor Zveze oblačilnih delavcev, podružnica Maribor. Poleg običajnega dnevnega reda se bo na občnem zboru razpravljalo tudi o ureditvi delovnega razmerja med pomočniki in pomočnicami na eni strani ter mojstri na drugi strani. Dolžnost slehernega člana in članice je, da se tega občnega zbora točno in zanesljivo udeležijo. — Odbor.

Ponarejen denar. V neki inozemski državi ponarejajo naš denar. Baje gre za ponarečbe v višini 20 milijonov dinarjev in se skuša denar razpečavati potom tujih denarnih zavodov. Ponarejeni so kovanci po din 50 in din 20 ter bankovci po din 100 in din 500. Izgleda, da se denar ne ponareja od običajnih ponarejevalcev denarja.

Dvigulke poslovne knjžice! Vsi prizadeti, ki so oddali stare poslovne knjžice do zaključka minulega leta pri predstojništvu mestne policije v zamenjavo, naj dvignejo nove najkasneje do 17. t. m. na policijski stražnici štev. 1.

Velik požar je izbruhnil danes, v petek zjutraj v delavnici mizarstva Pop na Koroški cesti v hiši pekarnice Mislje. Ker je bilo v mizarški delavnici mnogo lesa, radi hudega mraza pa gašenje otežkočeno, ni bilo mogoče požara takoj ugasiti in je očitno nastala velika škoda.

Mariborsko pošto bodo motorizirali s 1. aprilom, to je z uveljavljenjem novega državnega proračuna.

Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičnim sodelavcem vrši v nedeljo, dne 18. febr. 1940 g. dr. Turin Ivan, Maribor, Linhartova 12.

Ljudska univerza. V petek, dne 16. februarja predava dr. Mirko Deanovič, univ. profesor iz Zagreba in odličan poznavatelj italijanske literature o znamenitem pesniku in humanistu Petrarku.

Smuk črnil! Naši vrli grafičarji prirede, v nedeljo, dne 18. t. m. veliko smučarsko tekmo z Bolfenka. Start ob 10. uri dop. pri razglednem stolpu. cilj pri Hosteju. Kakor je znano, bo to prva prireditel. ki se bo nato vsako leto ponavljala in katere glavna nagrada bo Gutenbergov prehodni pokal. Naši športni javnosti bo nudila tekma obilo zabave, saj bodo preizkušali svoje zmožnosti na bellem terenu najboljši »črni umetniki«.

Zensko kolo »Choberti«, ki ima tovt štev. 4.647 je bilo najdeno na Tržaški cesti. Lastnica ga dobi na policiji.

OBJAVA

Obveščamo p. n. občinstvo, da so bile od vsega našega članstva soglasno sprejete in edino definitivno obvezne sledeče najnižje cene

za trajne kodre

in sicer: za okolico din 60, za periferijo din 70, za mesto din 80.

Dosedanje cene za možko postrežbo ostanejo nespremenjene.

P. n. občinstvo naj ne skuša doseči nižjih cen, ker bi znižanje cene povzročilo dotičnemu moštru škodo in neprijetnosti.

Združenje brivcev in frizerjev v Mariboru.

MEŽICA

Dilettanti vabijo. »Vzajemnost« ponovi v nedeljo, dne 18. t. m. s pričetkom točno ob 3. uri dopoldan v dvorani g. Toffa kmečko burko v 3. dej. »Vzgledna deklica«. Burka je polna zdravega humorja in vami bo ostala v prijetnem spominu. Med odmori igra godba na lok (Čekon). Vstopnina običajna. Za obisk se najvjudneje priporoča — odbor.

POBREŽJE PRI MARIBORU

Zvočni kino Pobrežje: 17. in 18. februarja vefilim »Ogledalo življenja« v glavni vlogi Pavla Wessely.

ALI SE MORE ZDRAVJE KUPITI?

Ne, moramo si ga ohraniti. Negujte zato redno Vaše zobe z zobno kremo Sargov Kalodont, ki ima v sebi učinkoviti dodatek sulforcin oleat po dr. Bräunlichu. Na ta način odpravite polagoma vendar zanesljivo zobni kamen in preprečite, da se naredi drug. Samo tisti, ki že v mladosti skrbijo za svoje zobe, si bodo ohranili vse življenje zdrave in lepe zobe.

CELJE

Pojdite z nami! V nedeljo, dne 18. t. m. priredi fanfarski odsek »Vzajemnosti« izlet v Sv. Pavel pri Preboldu, kjer bo sodeloval pri prosvetni prireditvi, ki jo organizira podružnica »Splošne delavske strokovne zveze« v St. Pavlu s sodelovanjem pevskega odseka »Vzajemnosti« iz Zabukovce in našega fanfarskega odseka. Vabimo sodelavce in sodelavke, da se pridružijo fanfari »Vzajemnosti«. Odhod z opoldanskim vlakom ob pol. 2. uri. Na veselo svidenje!

JESENICE

Velika zmaga rdeče liste pri KID

Letos so se po dveh letih spet vršile volitve obratnih zaupnikov pri KID. Lani volitev ni bilo, ker je bila vložena samo ena lista vseh štirih strokovnih organizacij na osnovi rezultatov iz leta 1938. Letos so vse štiri organizacije postavile vsaka svojo listo in boj za glasove se je vršil precej ostro. Zlasti sta pričakovali velikega porasta listi NSZ in ZZZ, ki sta si že kar v naprej hoteli osvojiti večino zaupnikov. Rezultati so zanimali vsakogar, zlasti ker je znano, da na Jesenicah pri razpravah v obratih ostale tri organizacije, tkzv. podpisnice kolektivne pogodbe, sistematično poskušajo izločiti SMRJ od sodelovanja, dasi je bila to nekdanja najmočnejša organizacija, ki je vodila in zaključila zmagovito celo vrsto razprav in dosegla mnogo uspehov za delavstvo. Tudi je prišlo v tovarno mnogo novih delavcev, ki so bili vsi več ali manj nepopolni listi, zlasti ker so si vsi močiji čimtelji prizadevali jih pritegniti na svojo stran.

Vendar človek obrača, volitve obrnejo. Volitve so pa pokazale to, kar so jeseniški delavci že davno vedeli, t. j. da je večina delavstva za SMRJ, pa četudi iz vsemogočih razlogov ti ljudje niso tam organizirani. Vsi mogoči razlogi danes odvrtajo ljudi od tega, da bi se javno pokazali v organizacijah, na zborovanjih itd. — pri tajnih volitvah pa pokažejo kaj so. In tako so pokazale številke volitev z dne 9. t. m. sledeče: Upravičenih volilcev je bilo 3.916, glasovalo jih je 3.419, t. j. 87 odst., veljavnih glasov je bilo 3.399, od teh je dobil SMRJ 1629, NSZ 798, JSZ 441 in ZZZ 531 glasov ter po vrsti 8, 4, 2 in 2 zaupnika.

Kar se zaupnikov tiče je stanje enako, razen Jugoslovanske strokovne zveze, ki je izgubila 1 zaupnika v prid Zvezi združenih delavcev.

Volitev se je udeležilo 88 volilcev manj kakor dve leti prej. SMRJ je napredoval za 20 glasov in dosegel 48 odst. oddanih glasov, dasi je bil tarča od vseh strani. Narodna strokovna zveza, ki si je največ obetala, je nazadovala za 86 glasov, JSZ je nazadovala za 278 glasov, ZZZ pa napredovala za 256 glasov. Značilen je porast ZZZ, ki ga je treba tolmačiti tako-le: 1. novi delavci dovedeni s kmetov z raznimi protekcijami in priporočili; 2. stalno naskakovanje na JSZ, ki so jo celo vrgli iz »Krekovega doma« in 3. je morda tudi kaj vzroka v tem, da je bil v NSZ na Javorniku spor zaradi bivšega predsednika Franceta Kralja, ki je sedaj član delegacije »Delavske zbornice« in je morda s svojimi ljudmi podprl ZZZ.

Dejstva so tukaj in ta povedo vse. Delavstvo je pokazalo, da najbolj zaupa SMRJ in da nobeni napadi tega zaupanja skrhati ne morejo, kajti delavci se predobro pomnijo čase, ko je vodil delavstvo pri razpravah SMRJ (ki ga danes od razprav izključujejo) in ko so se borbe za boljši kos kruha vršile pod njegovim vodstvom. Danes pa niti povišanja mezd pri tej veliki dragini, ki vlada ne morejo doseči. Delavstvo je govorilo, zdaj naj še da tudi pri borbah SMRJ hrbenico in oporo in upati je, da bo kmalu spet boljše.

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) krasen vefilim »ROŽA«. Med dodatki tudi zvočni tehnik. — Sledi »Tajnik znak LB 17«.

Zadnje vesti

Mraz se umika proti vzhodu in bo pojenjal, ako ne pride nov mrzli val. Dne 16. t. m. zjutraj je bila v državi najnižja temperatura v Zagrebu —31°C.

Za razplet notranje politike v Bolgarii se zlasti zanimajo v Bukarešti.

Starostno zavarovanje bodo uvedli v Nemčiji za vse državljane po Hitlerjevi želji. Za obvezno zavarovanje bo treba plačevati in bodo vplačala zlasti prva leta predno bodo pričeli izplačevati rente, ogromna.

Estonsko časopisje je objavilo, da so Nemci obstreljevali mostovo nekega estonskega parnika, ki ga je torpedirala neka nemška podmornica, ko se je med potapljanjem parnika mostovo skušalo rešiti. Nemško časopisje odločno zanika te vesti in pravi, da Nemci kaj takega sploh niso zmožni.

Direktna železniška zveza Berlin—Moskva je sedaj vzpostavljena, kakor je izjavil nemški minister železnic. Direktna zveza pa je tudi med Berlinom in vsemi baltičskimi državami.

Halo! Halo!

Kupujte, dokler še imamo veliko zalogo češkega in angleškega blaga po znano nizkih in še starih cenah za damske in moške obleke, plašče, kostume, hubertuse, oficirske, financerske in železničarske uniforme itd.

Krojaške potrebštine!

Velika odprodaja ostankov!

Češki magazin, Maribor

pri glavni policiji

Sprememba v zakonu o socialnem zavarovanju

Delavstvo je proti reformam v socialnem zavarovanju, ki se delajo brez izvoljenih delavskih zaupnikov

Osrednji urad za zavarovanje delavcev je izdelal načrt novele k zakonu o zavarovanju delavcev.

Uvedejo se z ene strani roki trajanja zavarovanja za dosego pravice do bolezenske podpore, a podpora se pa zopet raztegne na 52 tednov (ne 26 kakor doslej), eventualno v izjemnih primerih, če je utemeljena tudi na dve leti. Po tej

noveli se hranarina prve tri dni boleznih sploh ne bo plačevala, dočim so se doslej v daljšo bolezensko dobo vštevali tudi prvi trije dnevi. Bolniki morajo za prvi teden boleznih po določbi § 219 zakona o zavarovanju delavcev dobiti celo mezdo. Naredbo opravičujejo tudi, da bo tako mogoče potrebnim bolnikom podaljšati podporo do dveh let.

LASKO

Govor g. Deželaka. »Jutro« št. 35 poroča v članku o zasedanju banskega sveta: »B. s. Deželak iz Laškega je govoril o neki tiskovni tožbi proti dvema listoma v Celju in Mariboru, Rekel je, da so to listi, ki nosijo na prsih oznako nacionalizma, pa tudi komunizma. Pojav komunizma je treba zagrabiti tudi s te druge strani.« Naslednji dan so časopisi zopet poročali, kako je govoril B. s. Deželak v banskem svetu, da je treba podpirati zadružništvo. O tem podpiranju zadružništva v Laškem bomo več poročali po prihodnji razpravi v tiskovni tožbi.

Odgovor na napad. Kot biva obratna zaupnica čutim dolžnost, da povem resnico k članku v »Slovenskem delavcu« št. 5 z dne 2. febr. t. l., v katerem sva z možem ... nesramno napadena. Povem pa že vnaprej, da ne gojim napram katerikoli delavcu nikake mrznje ali zavisti, ker je nam socialistom to tuje. Pač pa smo odločno povsod za poročanje resnice o delavskih gnutnih razmerah. Katera organizacija zna to tudi z dejani dokazati, smo imeli priliko spoznati po vseh slovenskih o-
bratih. Vso našo socialno zakonodajo so ustvarili socialisti z bojem, ki jo pa današnji nasledniki ... skušajo na vseh koncih in krajih demontirati in poleg tega še razbiti enotne delavske vrste. Pa pojdemo k članku SD samemu! Najprej piše o obč. zboru z dne 21. jan. 1940, ki ga je imela krajevna skupina ZZZ. Nato navaja imena članov odbora in da jih je že skupno 48. Očita, da so nekaterim padle vajeti iz rok. Zakaj ni povzdel, odkod so se rekrutirali prvi delavci ob pričetku obrata te tovarne in odkod prihaja večina delavcev danes. Večina današnjih delavcev so mladoletni kmetijski sinovi in hčere. Ti lahko delajo za vsako plačo, ker imajo doma stanovanje, kurivo, hrano itd. Delavec, ki pa nima doma s tem obelježjem, je odvlečen le od tega, kolikor si bo sam prislužil. Odtod se je tudi pojavila borba na socialističnih osnovah, kar pa tukajšnja ZZZ zamolči. Ti mladoletni kmetijski ljudje so brez življenjskega jedra ter radi prehajajo iz tabora v tabor. Večina njih so okoliški domačini, ki so brez kakih izkušenj, nenačrtani, ne vedo nič o socialnih vprašanjih, predavanjih, zakonih itd. Poglejmo dejstva! V odboru ZZZ so: Mehle Peter, ki je bil prvotno pri belih, nato pri rdečih (pri tej celo zaupnik), sedaj je pri ... ZZZ; Mlakar Jože, prvotno bel, nato rdeč, sedaj ZZZ; Guček Franc je bil nekoč član bele Lesnikove skupine, Krašovec Jože isto, dve članici KM in SK sta navdušeni Sokolici in vendar tudi članici ZZZ. — Takih primerov bi lahko navedli še več, a nimamo namena toľči po delavcih. Dopisnik SD grozi, da bodo neusmiljeno pomedli z internacionalnimi elementi, sami jih pa sprejemajo v organizacijo. Vseh delavcev je v tovarni 115, a so komaj zbrali 48 članov iz vseh barv, ... Prvotno zaposlenih zavednih ljudi danes ni več v tovarni, ker delajo po drugih krajih. Dopisnik me imenuje rdečo gospo. Da, ponosna sem še danes, da sem rdeča, t. j. socialistka, ker sem se prepričala, da so pravi delavski borci edinole socialisti. Vendar dopisniki SD slabo pometajo ker po vseh obratih zmagovali rdeči zaupniki. Nemara, da bo razvoj časa pometel z nekom drugim ... Glede tujca G. pa to-le: Lahko dokazem, da sem bila prva v tovarni, ki sem dala podpis proti povratku navedenega tujca v tovarno. Tudi »Delavska Politika« je jeseni leta 1936. krepko obdelovala slikane mojstra Gottwald, ki mu je celo dala priimek »tentaki«, kar je znak, da mi socialisti pod njim nismo imeli zlatih časov. Prav tako je »D. P.« pisala proti zaposlitvi tujcev v obeh tovarnah, prav tako pa tudi proti tujcem v pivovarni. Dalje piše, da sem imela nekdanj moč in oblast v tovarni. Naj pove, kdo je imel edini pogum intervenirati večkrat v pisarni v prilog delavstvu! Naj pove, če sem komu kruh odjedla in kolikim pa pomagala do njega. ...

Edino »Delavska Politika« je že najmanj 20 krat pisala o raznih nedostatkih v naši tovarni, dočim njegovo glasilo dosledno molči o tem, kot da bi bilo važno samo razbitje nekih organizacij, ne pa zboljšanje delavskega položaja. Resnica je, da glasilo ... lahko najde take osebe, ki so res imele zlate čase pod Gottwaldom kje med svojimi pristaši. Tudi trdite, da sem včasih veliko pomenila. Ko sem omenila nesramno pisanje »Slovenskega Delavca« uradniku g. Pavliniču, mi je odvrnil, da sploh ne pozna tega lista. Sprejel me je prijazno: »Da, res ste nekaj pomenili in še danes pomenite, ker tudi več znate.« »Delavska Politika« ni nikdar napadala sodelavcev v tovarni, le ... »D. P.« si dovoljuje in to na žalost z lažjo in zavijanjem. Naše načelo je sploh: V vse tri lažne tovarne samo domače mojstre! Temu dopisniku povem to: Sapa vas je prinesla, vihar pa vas bo odnesel! ... Sedaj pa še glede mojega moža. »Delavska Politika« je list, ki o nikomur ne prinaša

hvalisanj. Mi socialisti dosledno odklanjamo časti. Dopisnik namiguje, s čigavim kapitalom je prišel moj mož. Če mu je nek domačin dobrodušno posodil din 6500, da je izplačal kompanjona, to pač ni noben zločin. Ta njegov bivši kompanjon stoji danes v isti idejni liniji ... Tudi nisva z možem nikdar najela dopisnika »D. P.«, ker dopisniki tega lista sploh nimajo nobene plače. Tudi nisem njemu dala, odnosno moj mož sam, nikake direktive za dopis, ker sva zanj zvedela šele zvečer po priobitvi dopisa. Stvar dopisnikov samih pa je, da po lastni preudarnosti v smislu socialnih načel izvajajo kritiko lokalnih krajevnih razmer. Najgrož laž pa iznaša dopisnik »Slov. Del.« s tem, ko trdi, kako postopa moj mož s pomočniki in kako mizerno jih plačuje. Resnica je pa ta: pomočnik dobi v 4 tednih plače neto din 960, vse odtegljaje v iznosu din 140 pa plača moj mož sam; torej ima pomočnik dejansko din 1100 bruto dohodkov. — Toliče ne zaslužijo v tovarni dopisnika »Slov. Del.« niti najbolje plačani tekstilci razen mojstrov. Torej je dolžnost tajnika ZZZ, g. K. J., ki je duša tega pokreta, da pribori vsem tekstilecem vsaj to višino prejemkov, ki jih plačuje moj mož pomočnikom v 4 tednih. Tovariši strugarji P. pa želim, da bi postal čim prej mojster; ve pa naj, da ga bo to stalo še ogromno; dalje, da bi tudi on imel pomočnike, da bi videl, kako jih bo plačeval. Če bo pa ZZZ v tovarni izvajala kak uspeh, ga bo dosegla gotovo z rdečimi sočlani. Na vsako laž pa bomo mi takoj odgovorili z resnico!

Jutriša Marija, tekstilna delavka.

ČRNA PRI PREVALJAH

Člansko zborovanje Zveze rudarjev Jugoslavije bo v nedeljo, dne 18. t. m. ob 9. uri pop. Z ozirom na izredno važnost dnevnega reda, se pričakuje, da se ga bo vsak član udeležil. — Odbor.

Na znanje naročnikom »Delavske Politike« v Heleni! Vljudno sporočamo vsem naročnikom »Delavske Politike«, da od 15. februarja t. l. dalje pobira naročnino za Heleno poverjenik s. Pristan Ivan II. in ne več s. Havle Peter. Prosimo cenjene naročnike, da to upoštevajo. S. Havle Petru se pa tem potom javno zahvaljujemo za njegovo dolgotrajno in vestno izvrševanje poverjeniške funkcije, ki zahvala nemalo truda in napore po tej raztreseni helenski okolici. Posebno pozimi je to pobiranje prav trudapolno, osobito kadar se komu hoče, da moraš po dvakrat k njemu, predno dobiš enkrat denar. Zato prosim podpisani odbor cenj. naročnike »D. P.«, da bi bili vsaj sedaj pozimi toľko uvidelji in naročnino oddajali poverjeniku na dom ali kjerkoli se z njim večkrat snidejo. Apeliramo tudi na tiste, ki še niso naročeni na naš delavski list, pa jim je priljubljen — pri mnogih se opaža, da radi posegajo po njem, ko ga zagledajo v rokah naših naročnikov — da si ga naroče, ker se bodo prepričali, da je vredno dati zanj na mesec 10 dinarjev. Kratko in jedrnat vam poročam o svetovnem položaju in poleg tega prinaša še mnogo drugih nadvse potrebnih in podučnih člankov. V kotičku za ženske izhajajo prav zanimivi članki in razprave za gospodinje in praktični nasveti. Razen tega se v presledkih izdajajo tudi tabele naših socialnih zavarovanj. Za prijatelje leposlovja je pa zmeraj preskrbljeno s kakšnim lepim podlistkom. Poleg vsega tega ima pa še vsak naročnik »Delavske Politike« to pravico, da se lahko brezplačno obrne na njenega pravnega svetovalec v vseh slučajih. Torej po tem lahko vsak spozna, da se mu tistih 10 dinarjev mesečno sproti bogato obrestuje. Nikakor pa ni dostojno stalno izrabljati poštrevnosti drugih. — Poverjeniški odbor »Del. Pol.«

IZ SLOVAŠKE

Čehi preko nemškega poslaništva v Bratislavo. ČTK. Slovaški generalni konzulat javlja, da se morejo pošiljati vloge in vprašanja uradov, tvrdk in privatnih oseb iz Protektorata Češke na slovaške urade in vojaške jedinice na Slovaško samo s posredovanjem nemškega poslaništva v Bratislavi, torej ne naravnost na slovaške urade. Čehi morejo potemtakem sedaj občeati s Slovaki uradoma in preko uradov le potom nemškega poslaništva. ...

Slovaki za skupno državo s Čehi. Zadnjič smo poročali, da je prispel iz Slovaške v emigracijo na Francosko tudi bivši glavni tajnik Slovaške Hlinkove ljudske stranke, poslanec Pavel Machaček, ki deluje med Slovaki v Parizu. Tam pa je tudi več drugih odličnih slovaških politikov, ki se nikakor ne strinjajo s sedanjo vlado na Slovaškem in je v največjo število glasila »Československy Boj« napisal tudi bivši poslanik českoslovaške republike, Slovak dr. Jurij Slavík daljši članek o nerazdružljivi skupni usodi Čehov in Slova-

Kaj dela naš profesor Bogo Teply?

(Iz obiska v njegovi delavnici.)

Kamorkoli sem prišel zadnja leta na predavanje k našim delavcem, povsod so me vpraševali: »Kaj pa dela naš s. Teply? Tako radi bi ga zopet enkrat slišali predavati!«

In jaz sem odgovarjal:

»Teply požira knjige, eno za drugo in piše, piše in piše.«

Predsedniki mnogih naših podružnic »Vzajemnosti« pa ga vabijo, naj vendarle zopet enkrat pride med nje.

Zato se mi je zdelo potrebno, da obiščem Teplega prav v njegovi delavnici, da bom mogel povedati njegovim tisočim prijateljem med delavci in delavkami, zakaj ne more priti več med nje s svojo ljubeznivo, živo in vedno tako prijateljsko besedo. Na Svečnico popoldne sva se vsedla k okrogli mizi, Božo je sam nalil topel čaj, skozi okno je pronicala tišina zimskega dne in sva kramljala.

Najprej sem ga jaz spraševal to in ono, potem pa mi je moral Teply pripovedovati:

»Kakor veš, sem delal za »Cankarjevo družbo«, urejeval »Koledar« in prevajal tuje poljudne znanstvene spise, pa so nam očitali, da izdajamo preveč prevodov. Sam sem zgodovinar, predaval sem sto- in stokrat ljudem in pri tem grebel po naši socialni in gospodarski zgodovini. V svetu pa se pričela zamirati svobodna beseda, tako da že res nisem vedel, o čem naj bi ljudem govoril, da se ne bi zapletel v paragrafe, ko je že itak nek »kulturni« človek kar na sodišču z denuncijantskim pristopom kazal na moja predavanja. Pretehtal sem torej, da bom vsaj začasno za našo slovensko stvar koristneje naložil svojo energijo in pero, če »grem v sebe« in napišem to, kar se mi je hotelo že leta in leta ter obdelam snov, s katero sem se bavil pri študiranju, na predavanjih in in kadar sem se udajal premišljevanju. Odločil sem se končno, da nadaljujem pri Valvazorju, ko so Turki zapustili naše kraje in napišem od takrat naprej, torej nekako od polovice 17. stoletja

gospodarsko in socialno zgodovino Slovencev.

To bo res ogromno delo, toda je nujno potrebno, ker zlasti v slovenskem jeziku nimamo skoro ničesar tega napisanega. Poglej, na mizi imam naložene knjige, ki pišejo o zgodovini našega naroda po Koroškem, Štajerskem, Kranjskem in Primorskem. Pred štiri in pol leti sem začel in sem doslej izčrpal 233 takšnih knjig. Vsako leto napišem okrog dvatisoč takšnih listov na četrtinski polji, popisanih na obeh straneh. Toda tu imam zbran šele material ter zabeležene vire in še bom moral na tem delati najmanj tri leta, predno pridem do krpca, to je do začetka svetovne vojne, s katero dobo bom svoje delo zaključil. Na podlagi teh virov in izpiskov bom potem spisal zgodovino, katero bom razdelil nekako v pet glavnih razdobij, tako da bo izšlo pet knjig, vsako leto po ena. Mislim, da bo delo založila »Slovenska Matica«.

»Sicer sem sedaj še zdrav in krepek, tudi

mladosti je v meni še polno, saj mi je komaj štirideset let, toda če bi me le prej pobralo, moj trud ne bo šel v zgubo. Vsi listi so lepo urejeni po številkah, povsod je točno zapisan naslov predmeta, knjiga, iz katere sem črpal snov, stran in tako bo lahko tudi za menoj vsak strokovnjak na podlagi teh zapiskov nadaljeval. Sicer so pa o tem že slišali na univerzi in me prosili, da jim materijal odstopim, kadar bom delo končal.

»Ali pa se ne bojiš, da bi omagal spričo te ogromne naloge, saj se ti bo delo vedno bolj kopičilo, čim dalje boš prišel v novejši čas, ko je že narasla kultura in se pojavljali časopisi ter revije?«

Žive oči Teplega so še jasnejše, četudi jih vidim le skozi cigaretni dim, in prepričevalno mi govori:

»Kaj šel! Do pol šeste ure popoldne imam šolo, potem grem v kavarno in tam delam do večerje dve uri, potem pa še zvečer doma, vsaj dve uri, seve, če me ne čakajo na mizi šolski zvezki, ki jih je treba popraviti. Ob nedeljah in praznikih pa delam ves dan, to je potem moj najlepši dan v tednu.«

»Vsak kulturnejši narod bi znal ceniti takšno veliko kulturno delo in poštrevnost idealnega profesorja, pa bi mu rekli: Idi vsaj za eno ali dve leti na dopust, da nam boš to dragoceno zgodovino lahko v miru in še boljše napisal, saj se bo s tem postavil ves narod pred izobraženim svetom.«

»Da, dragi moj, ko bi imel tako-le vsaj pol leta dopusta«, je zasnel naš Božo, ki tudi počitnice žrtvuje za svoje delo.

Potem sva pregledovala zaprašene »Carin-thije« in zalogo ovitkov, v katerih so zloženi tisoči belih popisanih listkov, za katere je bilo treba brskati tudi po starih urbarjih in kdo ve kje po zaprašenih knjižnicah. Teply mi govori o razvoju poljedelstva, od pašnikov in ovčereje dalje do poljedelske revolucije, v kateri je igralo važno vlogo sejanje detelje, o lesenih in železnih plugih in strojih, kakor bi poslušal profesorja kmetijske šole, pa že hiti dalje in pripoveduje o cestah, denarništvu, graščinskih sodnjah, o razvoju cerkvenega imetja, kmetskem proletariatu, o fužinah in rudnikih, vodnih cestah, gozdarstvu, tudi o štrajkih bomo čitali že v 17. stoletju, o prvih delavskih bitkah v trboveljskih revirjih, o vsem, kar je preživljal slovenski narod v zadnjih štirih stoletjih; spoznali bomo njegovo resnično življenje na polju, v gozdovih, v delavnicah, po kočah na deželi in po mestih. Vse to bo oživel v debelih petih knjigah Teplega »Gospodarske in socialne zgodovine na Slovencev«.

Vidite in zato profesor Božo Teply nima več časa za predavanja, čeprav bi tako rad prišel med sodruge in sodružice, kajti Teply je ostal in ostane naš, kakršen je bil in kakršnega ste spoznali pred leti na predavanjih po zakajenih gostilnicah in hladnih dvoranah »Delavskih domov«.

Dr. Avgust Reisman.

Delavski pravni svetovalec

Naročilo slik (Nazarje).

Vprašanje: Pri potniku neke zagrebske tvrdke sem naročil povečanje slik ter sem se zavezal plačati delo v obrokih. Tvrdka mi je nato poslala slike po povzetju za celo vsoto ter mi je zaračunala še poštnino, radi česar sem grevzem odklohil. Sedaj mi njen odvetnik grozi s tožbo. Ali bom moral plačati?

Odgovor: Merodajna je pismena naročilna pogodba, ki ste jo gotovo s trdiko sklenili. Na njej je verjetno napisano, da se poslednje slike po povzetju in da nosite Vi tudi poštno stroške. Zato bo najbrže tvrdka uspela s tožbo proti vam.

Ločitev zakon (Maribor)

Vprašanje: Moja žena, ki je v drugem stanju, se hoče od mene ločiti, pravi, da ne bo zahtevala ničesar več, niti zase niti za otroka, ako ji plačam določen znesek. Ali se lahko na to zanesem in kako naj se ločiva, da bo najcenejšo?

Odgovor: Ako sta oba sporazumna radi ločitve zakona, razdelitve imovine in vzdrževanja Vaše žene, se ločita najceneje, če stavita pri okrajnem sodišču pismeno ali na zapisnik sporazumen predlog radi ločitve zakona. Vaša žena pa se lahko odreče le svojim vzdrževalnim zahtevkom, ne pa vzdrževalnim zahtevkom otroka, katerega bodele Vi po zakonu vedno dolžni vzdrževati, kolikor bo potreben in se tega ne morete oprostiti s plačilom določene vsote Vaši ženi.

Pogodba sklenjena po pooblaščenju (Ljubljana)

Vprašanje: Dva svoja sorodnika sem pooblastil, da prodata v mojem imenu moj gozd in sicer skupno. Le eden od njiju je sklenil z nekim interesentom pogodbo, glasom katere mu je gozd prodal pod pogojem, da bo upravno oblastvo dovolilo sekanje. Pozneje sem drugega sorodnika, ki sem ga tudi pooblastil, vprašal, kako je s to kupčijo in mi je ta pojasnil, da pogodba ni stopila v veljavo. Sklenil sem glede na to sam pogodbo z nekim tretjim in mu prodal gozd. Prvi kupec pa mi sedaj grozi s tožbo, češ, da bi se bil moral držati pogodbe, sklenjene z njim. Ali je njegovo mnenje pravilno?

Odgovor: Če ste Vi oba sorodnika pooblastili tako, da lahko prodasta le skupno, pogodba, ki jo je sklenil samo eden od njiju s prvim trgovcem, ni veljavna, radi česar le-ta tudi s tožbo proti vam ne bo mogel uspeli.

Prometna nesreča (Zagorje)

Vprašanje: Nekega moškega sem povozil s kolesom, dasiravno sem vozil pravilno po desni

strani. Do nesreče je prišlo radi tega, ker je v isti smeri kot jaz po levi strani vozil nek voz, ki se je pozneje na cesti ustavil in je k njemu pristopil ponesrečeni. V trenutku, ko sem jaz privozil mimo, pa je voznik pogljal na desno, tako da mi je zaprl pot, jaz sem se hotel umakniti še bolj na desno, pri tem pa sem zadel v navedeno osebo, ki se je tudi umaknila pred konji. Sedaj me hoče tožiti za odškodnino. Ali bom obsojen k plačilu?

Odgovor: Če je vozil voznik pred vami, ste ga bili dolžni po cestnih predpisih prehiteti in na njegovi levi strani, ne pa na njegovi desni. Zato bo verjetno sodišče Vas spoznalo za sokrivnega nezgode poleg voznika, ki je tudi kriv, ker ni vozil pravilno in se vam ni umaknil na desno stran ceste. Ako je bil nepreviden tudi poškodovani sam, je tudi on sokriv nezgode, tako da bodele v tem slučaju krivi pač vsi in bodele škodo nosili sorazmerno odnosno po enakih delih. Da bi pa bili Vi povsem oproščeni, po Vašem opisu ni verjetno.

Brezposelna podpora (Prevalje)

Vprašanje: Ali morem tožiti Borzo dela za plačilo brezposlene podpore?

Odgovor: Tožiti ne morete, ampak lahko vložite le prošnjo ter vam bo Borza dela podporo priznala, če vam pripada po zakonu.

LJUDSKA SAMOPOMOČ

v Mariboru, reg. pom. blagajna

znana domača zavarovalna ustanova v Dravski banovini, ki plodono deluje že od leta 1927 in je izplačala tekom obstoja nad 37 milijonov din na pogrebnišnih in doti.

Zavaruje za pogrebno zdrave osebe obeh spolov od 17. do 70. leta do največ din 10.000— in

za leto mladoletne od 1. do 16. do največ din 25.000— plačljiva ob dovršenem 21. letu.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO IN BREZOBVEZNO POJASNILA